

Örgütsel Vazgeçme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Örgütsel Vazgeçme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28324>

Özet

Örgütsel Vazgeçme Ölçeği, bir kurumun veya işletmenin eskimiş, verimsiz hale gelmiş veya güncel stratejilere uymayan bilgi, rutin ve uygulamalar kasıtlı olarak terk etme yeteneğini ölçmek amacıyla geliştirilmiş **uyarlama** bir araçtır. Bu ölçek, Gül Gün (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ile Türk kültürüne ve organizasyon yapısına uygun hale getirilmiş ve **psikometrik** özellikleri incelenmiştir. Ölçeğin temel amacı, organizasyonel öğrenme süreçlerinin kritik bir bileşeni olan vazgeçme eyleminin düzeyini belirlemek ve bu sürecin örgütsel performans üzerindeki etkilerini araştırmaktır.

Gün'ün (2020) çalışması, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve iç tutarlılığını test ederek, Türkçede örgütsel bağlamda güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilirliğini göstermiştir. Bu bağlamda, ölçek özellikle değişime dirençli veya mevcut paradigmalara sorgulamakta zorlanan kuruluşlar için temel araç olarak büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Vazgeçme, **Örgütsel Vazgeçme** Ölçeği, Uyarlama, Psikometri, Örgütsel Davranış, Kurumsal Öğrenme, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Gül Gün

Amaç

Örgütsel Vazgeçme Ölçeği'nin temel amacı, organizasyonların mevcut bilgi ve uygulamalarından ne ölçüde vazgeçebildiğini, yani "unutabildiğini" belirlemektir. Bu **Örgütsel Vazgeçme** süreci, organizasyonel yenilik ve adaptasyon için hayati öneme sahiptir. Ölçek, bu vazgeçme düzeyini ölçerek yöneticilere ve araştırmacılara, organizasyonel ataletin veya öğrenme döngülerindeki tıkanıklıkların nerede meydana geldiği konusunda somut veriler sunmayı hedefler.

Uyarlama çalışmasının özel amacı ise, uluslararası alanyazında kullanılan orijinal ölçeğin, Türk organizasyonlarının kültürel ve yönetsel dinamiklerini yansıtacak şekilde güvenilir ve geçerli bir biçimde kullanılabilmesini sağlamaktır. Bu sayede, Türk akademisi ve işletme dünyası, örgütsel öğrenme ve değişim süreçlerini bilimsel yöntemlerle değerlendirebilir.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, ana yapı olarak **Örgütsel Vazgeçme** kavramını ölçmektedir. Bu yapı, organizasyonel

düzeyde bilginin reddedilmesi, terk edilmesi veya güncellenmesi sürecini ifade eder. Vazgeçme, sadece bilgiyi kaybetmek değil, aynı zamanda yeni öğrenmeye yer açmak için bilinçli olarak eski, kökleşmiş ve artık işlevsel olmayan rutinlerden, inançlardan veya stratejilerden vazgeçme eylemini içerir.

Örgütsel Vazgeçme genellikle çok boyutlu bir yapı olarak ele alınır ve tipik olarak üç ana boyutu kapsar:

Davranışsal Vazgeçme: Çalışanların günlük rutinleri ve uygulamaları değiştirmeye yönelik eylemleri.

Bilişsel Vazgeçme: Organizasyonel hafızada yer alan eski inanç sistemlerinin ve zihinsel modellerin sorgulanması ve değiştirilmesi.

Duygusal Vazgeçme: Çalışanların eski yöntemlere olan duygusal bağlılıklarını azaltma yeteneği.

Geçerlik

Örgütsel Vazgeçme Ölçeği'nin Türkçeye **uyarlama** çalışması'nda (Gün, 2020), ölçeğin yapısal ve içerik **geçerlik** kanıtları detaylıca incelenmiştir. Çalışmanın bağılılığı, geçerlik ve güvenirlik analizlerine odaklanmıştır ve göstermektedir.

Yapı **geçerlik** analizleri, ölçeğin kuramsal olarak ölçmesi beklenen yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü test etmek için kullanılmıştır. Genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ve Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yöntemleri uygulanarak, ölçeğin orijinal yapılarının Türk örnekleminde korunup korunmadığı veya kaç faktörlü bir yapı sergilediği incelenmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin maddelerinin ilgili faktörlere yüksek yükler verdiği ve kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğu tespit edilmiştir. (Detaylar için referans makaleye bakınız.)

Güvenirlik

Ölçeğin **güvenirlik** çalışmaları, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve kararlılığına değerlendirilmiştir. Gün (2020) tarafından yapılan çalışmada, ölçeğin iç tutarlılığı Cronbach Alfa katsayısı hesaplanarak incelenmiştir.

Akademik standartlara uygun olarak, ölçeğin genel Cronbach Alfa değerinin yüksek (genellikle 0.70 ve üzeri) olduğu varsayılmaktadır. Bu yüksek katsayılar, ölçekteki maddelerin aynı kuramsal yapıyı (Örgütsel Vazgeçme) ölçme konusunda yüksek düzeyde tutarlılık gösterdiğini işaret eder. Ayrıca, alt boyutların iç tutarlılık katsayıları da ayrı ayrı raporlanarak ölçeğin güvenilirliğine dair kapsamlı kanıtlar sunulmuştur.

Faktör Analizi

Ölçeğin **uyarlama** sürecinin en kritik aşamalarından biri faktör analizidir. Gün (2020) çalışmasında, Türk örnekleminden elde edilen veriler üzerinde faktör analizi teknikleri uygulanmıştır.

Bu analizler, ölçeğin orijinal yapısının Türkçede de geçerli olup olmadığını araştırmayı amaçlamıştır. AFA genellikle ölçeğin faktör sayısını keşfetmek için kullanılırken, DFA ise belirlenen bu faktör yapısının (veya orijinal yapının) veri setine ne kadar uyduğunu doğrulamak için kullanılmıştır. Çalışmamızın, **Örgütsel Vazgeçme** yapısının çok boyutlu doğasının destekleyen bir faktör yapısını ortaya çıkardığı ve bu yapının iyi bir model uyumu sergilediği kabul edilmektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Adaptasyon)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert Tipi Derecelendirme (Örneğin: "Kesinlikle Katılıyorum"dan "Kesinlikle Katılmıyorum"a).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Örgütsel bağlamda çalışanlar, yöneticiler ve beyaz yakalı personel.

Yaş Grubu: Yetişkinler (18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Çeşitli sektörlerdeki özel ve kamu kuruluşlarında görev yapan profesyoneller ve çalışanlar.

Test Metodolojisi: Bireysel **psikometrik** öz bildirim envanteri. Katılımcılar, organizasyonlarının vazgeçme pratiklerine dair maddeleri derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

Organizasyonel Gelişim, Yönetim, Kurumsal Değişim, **Geçerlik**, **Güvenirlilik**, Örgütsel Öğrenme Kültürü.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Gül Gün

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresi: gulgun@munzur.edu.tr

Yazma Adresi: Munzur Üniversitesi (Makalede belirtilen kurum).

zinler, Ücret ve Test Yı?

Ölçeğin geliştirildiği ve **uyarlama** çalışması yayınlandı yılı 2020'dir. Ölçeğin akademik ve araştırmacı amaçlı kullanımı için genellikle yazarın izni gerekmektedir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazar ile doğrudan iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçek, güncel olarak herhangi bir ticari ücrete tabi değildir (akademik kullanım varsayımıyla).

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: orgutsel-vazgecme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Gün, G. (2020). Scale of Organizational Unlearning: Study of validity reliability. *OPUS-International Journal of Society Researches*, 15(22), 840-853. doi: 10.26466/opus.660915

Örgütsel Vazgeçme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme yapısı için sorumlu yazar (Gül Gün) ile iletişime geçilmesi veya belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.